

PROJECTE

PLA DE FOMENT LECTOR

Índex

1. Justificació del projecte
2. Objectius
3. Perfil de l'alumnat
4. Transversalitat i competències claus
5. Mesures organitzatives. Planificació d'activitats
6. Atenció a la diversitat i inclusió educativa
7. Recursos materials, personals i humans.
8. Pressupost
9. Seguiment i avaluació. Indicadors d'èxit

1. Justificació del projecte

En el transcurs de les últimes dècades la nostra societat s'ha transformat notablement en el camp material, econòmic, social i tecnològic, però no tant quant a l'accés cultural, intel·lectual i educatiu per al conjunt de la població. Existeix encara un problema que afecta tant el món de la cultura i de l'educació com el funcionament mateix de la societat: el desinterès pel llenguatge escrit i per la lectura.

Els avanços digitals han canviat els hàbits lectors i escriptors de la societat, i del nostre alumnat en particular: són part de la "generació digital". N'hem de ser conscients. Fer del món digital un aliat, aprofitar-ne els recursos al nostre abast a favor de la lectura. Lectura és lectura, en qualsevol mena de suport, i ambdós són —o han de ser— compatibles.

Partim de la base que una de les finalitats primordials de l'educació ha de ser **aconseguir ciutadans lectors, autònoms i capaços d'aprendre per ells mateixos**, i que la lectura ha de tindre el valor d'eina bàsica per a la formació del nostre alumnat, ja que facilita el desenvolupament social, moral, emocional, cognitiu i creatiu.

Per tot això, presentem un projecte organitzat, unificat, conjunt i sistemàtic d'objectius, actuacions i recursos que tinga **com a finalitats promoure la lectura i millorar l'expressió i la comprensió oral i escrita, donant suport explícit a l'adquisició de competències bàsiques fonamentals com ara:**

- a) la comunicació lingüística,
- b) el tractament de la informació i la competència digital,
- c) la competència cultural i artística,
- d) la competència per a aprendre a aprendre.

No podem ignorar que el **desenvolupament normatiu** (particularment l'orde 44/2011, de 7 de juny de la Conselleria d'Educació, DOCV 6544/16.06.2011) ha incidit de manera especial i clara en aquest aspecte educatiu i que **fomentar la lectura forma part de les obligacions professionals del professorat**: de tot el professorat, amb independència del nivell, cicle o matèria que s'impartisca o del departament a què es pertanya. La lectura esdevé contingut curricular de tots els departaments i no només una tasca secundària o associada a unes àrees determinades de caràcter exclusivament lingüístic.

I aquesta és precisament la nostra missió com a docents: facilitar-los l'adquisició de l'hàbit de la lectura. En altres paraules: hem de ser mediadors i fer de pont entre els llibres i els xiquets, estimular-los i, sobretot, orientar-los en les lectures.

Unió Europea

Fons Social Europeu

L'FSE inverteix en el teu futur

Partim de la base que:

- La lectura és una font d'informació, d'aprenentatge i de plaer.
- Llegir allò que volem és un dret, però l'acte de llegir és un deure. L'hàbit lector és consolidat lentament, amb la disciplina de la continuïtat.
- Llegir és més que saber descodificar un text, és saber entendre'l. Si no els comprenem, els textos acaben per resultar-nos avorrits i la lectura deixa de ser una activitat satisfactòria. Per això, el treball sobre la comprensió lectora és bàsic i ineludible.
- Si la lectura és una font d'informació i d'aprenentatge, això significa que la lectura no és una activitat exclusivament de les àrees de llengües. També des de les àrees no lingüístiques s'han de programar activitats de foment de la lectura. És una tasca de tots.
- Tampoc no s'ha d'associar la lectura als textos que es transmeten en format llibre, ja que també es fomenta l'hàbit lector mitjançant els còmics, les revistes –d'informació general o específica, de temàtica musical, esportiva, etc.–, els periòdics... i, sobretot, en l'època actual no podem ignorar que es fa molta lectura amb l'ús de suports digitals.

En definitiva, entenem per "foment de la lectura" el conjunt d'activitats, jocs i estratègies planificades conscientment que afavoreixen el contacte del nostre alumnat amb els llibres i altres mitjans de lectura, i que a través del plaer de la lectura, permeten la creació, la formació i la consolidació d'un hàbit lector permanent i necessari per a la formació integral de les persones.

Aquest conjunt d'activitats favorables a la lectura abasta nombroses accions que quotidianament posem en pràctica en el nostre centre, des de la lectura en veu alta de l'enunciat d'un problema matemàtic al fet de veure que el professor o la professora són lectors. Es tracta més bé de fer-ne una acció conjunta de suport i relleu.

El present pla en fa un recull de propostes que com a educadors hem de posar en pràctica a les nostres classes i al centre. També volem manifestar el nostre interès per potenciar l'ús de l'escriptura, ja que l'escriptura és una eina essencial en l'aprenentatge de l'alumnat, però també vehicle d'expressió d'idees i sentiments, de la creativitat dels nostres i de les nostres alumnes normalment tan poc potenciada.

Unió Europea

Fons Social Europeu

L'FSE inverteix en el teu futur

2. Objectius

Segons l'Ordre 44/2011 de 7 de juny, de la Conselleria d'Educació de la Generalitat Valenciana, els objectius generals que s'han de promoure són els següents:

1. Fomentar en l'alumnat l'interès per la lectura i desenrotllar l'hàbit lector.
2. Afavorir la comprensió lectora des de totes les àrees, matèries, àmbits i mòduls del currículum.
3. Fomentar en l'alumnat la lectura com a activitat d'oci i de gaudi.
4. Promoure la col·laboració i participació de les famílies i altres membres de la comunitat educativa de l'entorn en les activitats derivades dels plans de foment de la lectura.
5. Estimular l'ús de fonts documentals complementàries al llibre de text, tant en suports impresos com en suport digital i audiovisual.
6. Fomentar en els alumnes una actitud reflexiva i crítica per mitjà del tractament de la informació.
7. Potenciar l'us i la dinamització de les biblioteca del centre i adequar-la als objectius arrellegats en el pla.
8. Reforçar la figura dels mitjans audiovisuals i digitals com a suport a la lectura.
9. Contribuir al desenrotllament de la competència lingüística en els alumnes.

Aquests objectius assumits pel centre s'han de desenvolupar i concretar en la planificació de les accions i en la programació de les activitats.

A més dels objectius especificats en l'esmentada ordre el nostre centre considera també important afegir-ne els següents:

- Incidir de manera especial a l'hora de promoure la lectura literària de: escriptors i escriptores en valencià, en català i en les altres llengües presents en el nostre centre, dones autores o gèneres menys coneguts com la poesia o el teatre.
- Fer del foment de la lectura un recurs útil i motivador per a celebrar al centre les efemèrides anuals que es consideren d'interès educatiu.
- Fer present la lectura en totes les activitats didàctiques fetes per a treballar els temes transversals.
- Potenciar l'intercanvi de llibres més enllà del espai de la biblioteca com una forma de reciclatge i de difusió del patrimoni literari.

Sense perdre la perspectiva dels objectius, és necessari que s'aconseguisca especificar de manera molt clara i avaluable què és el que pretenem en cadascuna de les accions i activitats que fem del pla lector.

Unió Europea

Fons Social Europeu
L'FSE inverteix en el teu futur

3. Perfil de l'alumnat

El pla està dirigit a tot l'alumnat sense excepció. Qualsevol alumne del centre pot gaudir del servei de préstec de la biblioteca o de les activitats programades durant el curs escolar. Està clar que hi ha alumnes que arriben amb un gust per la lectura molt assentat i altres sense cap tipus d'hàbit lector; en aquest sentit, caldrà mantindre, consolidar i potenciar aquest gust en els primers i ajudar als altres a interessar-se i a descobrir-lo.

Encara que aquest no és el document adequat per aprofundir sobre aquest argument, no deixa de ésser pertinent citar aquests estudis realitzats sobre la relació entre els adolescents i el joves amb la lectura, especialment en l'últim, més recent es fa un estudi molt complet i actualitzat sobre el assumpte.

➤ “La caracterización del lector adolescente: una aproximación desde la objetividad y desde la subjetividad”, en Revista OCNOS nº 2, 2006, p. 91-101. ISSN 1885-446X:

https://www.revistaocnos.com/index.php/ocnos/article/view/ocnos_2006.02.06/11

➤ “Jóvenes y lectura: estudio cualitativo y propuestas”, Laboratorio Contemporáneo de Fomento de la Lectura, Madrid: Fundación Germán Sánchez Ruipérez, 2022:

<https://fundaciongsr.org/wp-content/uploads/2022/01/Jovenes-y-lectura.pdf>

Unió Europea

Fons Social Europeu

L'FSE inverteix en el teu futur

4. Transversalitat i competències claus

Evidentment, en aquest pla, es posa en relleu en major mesura l'adquisició de les següents competències: competència en comunicació lingüística, Competència plurilingüe, Competència personal, social i d'aprendre a aprendre, Competència ciutadana, Competència en consciència i expressió culturals. Però, en la mesura que aquest pla es assumit per tots els departaments i matèries, també es desenvoluparan competències menys evidents com la competència matemàtica i en ciència, tecnologia i enginyeria, la competència digital o la competència emprenedora. Res més enriquidor que la lectura des de qualsevol punt de vista i, en aquest sentit, la transversalitat està garantida.

5. Mesures organitzatives. Planificació d'activitats

Per a assolir els objectius plantejats més amunt, es proposa la realització de les activitats següents amb aquesta distribució temporal:

Activitats generals: es desenvoluparan al llarg de tot el curs, algunes impliquen a tot el claustre i altres a la coordinació del Pla Lector.

- ✓ Treball relacionat amb el foment lector en l'hora lectiva d'Atenció Educativa en els cursos de primer i segon d'ESO. En aquest punt s'inclouen actuacions com la tria de llibres per nivells, l'elaboració d'activitats i de materials de recolzament per a preparar les diverses sessions.
- ✓ Lectura col·lectiva de títols, especialment en les matèries lingüístiques.
- ✓ Lectura en veu alta de textos en l'aula.
- ✓ Treballs d'investigació que impliquen recerques i lectures de textos no literaris de caràcter informatiu.
- ✓ Activitats generals de comprensió lectora, produccions orals o escrites, dramatitzacions...
- ✓ Participació en concursos de creació literària: Sambori, Escoles Valencianes, *Compitalia* i altres.
- ✓ Intervencions de millora en l'espai de la biblioteca: habilitació de noves seccions, expurgo de llibres, reorganització i renovació (si arriba pressupost) del catàleg, renovació de la cartelleria, reorganització de les prestatgeries, eliminació de barreres per accedir als llibres i facilitar la consultar...

Activitats específiques: tenen lloc en un moment concret del curs i estan coordinades per la persona responsable del Pla Lector encara que contenen amb la col·laboració puntual de diferents professores i professors del claustre. Els seus objectius són més específics i suposen actuacions més concretes. A poc a poc es preveu que s'incorporen més activitats, si bé és cert que la disposició d'una única hora i d'una única persona per emportar endavant aquest pla, limita l'organització de més iniciatives.

Per altra banda, aquestes activitats tenen un caràcter flexible i poden anar canviant d'un curs a un altre, en eixe sentit es valorarà el seu èxit, la seua adequada organització, la consecució dels objectius proposats, etc.

1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre
Club de lectura « Vesprades literàries » del llibre <i>La trena/ La trenza</i> de Laetitia Colombani	Activitat « Poemes amagats » el Dia de la Poesia en col·laboració amb el fanzine <i>Soltando veneno</i> .	Activitat « Llibre amic o amiga » dirigida als docents del centre (2 ^a part): els docents també som lectors
	Activitat « Llibre amic o amiga » dirigida als docents del centre (1 ^a part): els docents també som lectors	Representacions teatrals o musicals a la biblioteca, i cicle « La biblioteca s'obri »
	Activitat de Intercanvi de llibres en el marc de la setmana cultural del centre (foment del reciclatge).	Activitat de Intercanvi de llibres amb alumnes italians d'Empoli.
	Recital de poesia en Valencià a càrrec d'alumnat de 1er d'ESO.	Visita al club de lectura de l'IES La Garrigosa, Meliana.
	Club de lectura « Vesprades literàries » del llibre <i>La familia</i> , de Sara Mesa.	« El Comarcal escriu »: organització d'algun taller de creació o escriptura a càrrec de professionals.

6. Atenció a la diversitat i inclusió educativa

A partir de l'aplicació de les mesures universals i de l'avaluació de cada un dels alumnes, es definiran les accions necessàries, és a dir, les mesures i suports addicionals i/o intensius, que permetin ajustar la resposta educativa de forma flexible, preventiva i temporal a aquells que ho necessiten, focalitzant la intervenció en aquells aspectes del procés d'aprenentatge i desenvolupament personal que poden comprometre l'avanç de l'alumnat. Aquestes mesures i suports addicionals i/o intensives, les apliquen els/les docents designats per la direcció del centre i són guiades pel Departament d'Orientació i els/les tutors/es en coordinació amb tot l'equip docent i amb la col·laboració dels serveis educatius. Es concreten en les programacions d'aula, consten en les actes d'avaluació i en el pla de suport individualitzat dels alumnes que en tinguen.

Unió Europea

Fons Social Europeu

L'FSE inverteix en el teu futur

7. Recursos materials, personals i humans

Pel que fa als recursos materials, una de les prioritats és treballar per la millora del espai de la biblioteca: presentació i accessibilitat del catàleg, comoditat de les instal·lacions i del mobiliari, creacions de noves seccions que puguen interessar als usuaris, creació de nous espais de treball o lectura... En qualsevol cas, estarà oberta durant l'horari lectiu per a que tot el professorat pugua fer-ne ús. El servei de préstec estarà disponible en els primers patis, segons queden establertes les guàrdies de pati per Caporalia d'Estudis del centre. A banda de la biblioteca, la recerca d'informació i qualsevol altra activitat relacionada amb aquest pla, es pot dur a terme en les dues aules d'informàtica que disposa el centre, prèvia reserva del professorat. En aquest sentit, durant tota la jornada, poden conèixer i desenvolupar tot tipus de textos o buscar informació diversa, que siga escaient per desenrotllar i reafirmar les seues competències, tant en l'aspecte acadèmic com en la seua vida quotidiana a més de interactuar amb les TIC. Finalment, es crearà una carpeta de recursos en *TEAMS* oberta a tot el claustre on es podran consultar i descarregar activitats relacionades amb la lectura, comprensió lectora, creació i inclús escriptura. En un primer moment, aquest material anirà dirigit al professorat que impartisca Atenció Educativa en primer i segon curs d'ESO, però qualsevol altre company podrà consultar-lo, prendre idees o directament, treballar-lo.

Respecte als recursos humans, actualment sols es disposa d'una coordinadora del pla, a banda de que en un moment donat se establisca una comissió arrel de les convocatòries que puguen sorgir. Açò suposa un dèficit de recursos personals encara que alguns companys col·laboren activament en les diferents iniciatives. Caldria millorar en aquest sentit i buscar estratègies per involucrar a més membres de la comunitat educativa, però per que siga possible, també serien necessàries més hores de dedicació setmanal (actualment es disposa només d'una).

De tota manera i d'acord amb el que s'ha exposat, queda clar que tot el professorat del centre hi ha d'estar implicat i, en conseqüència, forma part dels recursos humans de què es disposa. No obstant això, a més del professorat, hi ha altres recursos humans que poden ser utilitzats, si hi demanem la col·laboració. Ens referim, per exemple:

- ✓ A les famílies, per mitjà de l'AFA, que poden participar activament en aquelles activitats en què la seua presència es considere oportuna i/o necessària.

- ✓ Al personal que treballa en la biblioteca pública de la localitat –bibliotecaris, auxiliars, etc.– que pot assessorar i amb qui es poden fer activitats conjuntament.
- ✓ Al personal del gabinet municipal d'educació i cultura, que pot programar activitats que s'adeqüen als interessos i objectius del pla de foment de la lectura.
- ✓ Als psicopedagogs escolars que, per la seua implicació en els centres, poden aportar moltes idees i participar en les activitats que ho necessiten.
- ✓ Als escriptors i escriptores de la localitat o de la comarca que, per la seua proximitat, poden accedir amb més facilitat a participar en alguna activitat.
- ✓ A totes aquelles persones de reconegut prestigi social i cultural de la localitat que es presten a participar en les activitats del pla de foment de la lectura.
- ✓ Als contacontes o narradors tradicionals, professionals o familiars de l'alumnat del centre.
- ✓ Als centres assessors de formació del professorat.
- ✓ Al personal de representació i promoció de les editorials.

8. Pressupost

El pressupost dependrà de les convocatòries d'ajudes que anualment publique la Generalitat. En eixe sentit, és un pressupost la quantitat del qual no és fixa ni coneguda amb antelació. Si es disposa d'eixa assignació econòmica, el procediment que es seguirà serà el següent:

- ✓ Constitució de la comissió de Plan de Foment Lector segons s'establisca en la convocatòria.
- ✓ Informació al claustre.
- ✓ Petició de propostes al diferents departaments amb sol·licitud de pressupost. Aquestes propostes aniran dirigides a millorar necessitats que s'hagen detectat prèviament en els àmbits d'acció que establisca la convocatòria.
- ✓ Estudi de propostes per part de la comissió es tindran en compte els següents criteris generals per analitzar-les:

Criteris	<i>Proposta 1</i>	<i>Proposta 2</i>	<i>Proposta 3</i>	<i>Proposta 4...</i>
<p>COLECTIVITAT</p> <p>En què mesura beneficia al conjunt de la comunitat educativa? (Es prioritzaran aquelles iniciatives que beneficien a un nombre major d'integrants, és a dir, iniciatives que siguen de caràcter col·lectiu i responguen a la millora del centre en el seu conjunt).</p>				
<p>NECESSITAT</p> <p>Es considera que el centre té una necessitat en eixe àmbit, és a dir, una carència, una dotació baixa que cal suplir?</p>				

<p>NOVETAT</p> <p>En què mesura suposen una novetat estimulant per al treball del foment lector, és a dir, són activitats o propostes que no s'han dut a terme abans i que cal provar per tal d'analitzar nous camins o vies no explorades? Són propostes originals i estimulats?</p>				
<p>CREATIVITAT I BENESTAR</p> <p>Fomenta la creativitat, la creació dels alumnes? Suposa una millora en el benestar general del centre? Pot tindre una repercussió positiva en el desenvolupament dels alumnes o inclús en la convivència del centre?</p>				

- ✓ Informació a Direcció.
- ✓ Resolució justificada que incloga en què i com es va a emprar la dotació.

9. Seguiment i avaluació. Indicadors d'èxit

El document marc elaborat, o pla de foment de la lectura del centre, a partir de la seua aprovació i inclusió en el projecte educatiu del centre, és el referent principal que cada curs guiarà l'elaboració dels plans de foment de la lectura anuals. En conseqüència, tindrà una vigència indefinida, mentre no se'n redacte un altre i s'aprove, amb independència que es puguen introduir les correccions i les millores que es consideren necessàries després de cada una de les avaluacions anuals que es facen.

Els plans de foment de la lectura de cada curs escolar tindran una temporalització anual i seran revisats i avaluats en finalitzar el curs –d'acord amb l'Ordre 44/2011, de 7 de juny– per la comissió coordinadora que en farà una memòria que serà inclosa en la memòria anual general del centre que s'ha d'aprovar pel Consell Escolar. Aquesta memòria, a més d'una relació de les accions i activitats fetes durant el curs farà una avaluació del pla anual de foment de la lectura que, necessàriament, reflectirà els aspectes següents:

- Relació de activitats realitzades
- Avaluació de les activitats i propostes
- Propostes de millora

De l'avaluació s'extrauran les propostes de millora que s'acorden per a introduir-les en el pla de foment de la lectura, o per elaborar la proposta d'activitats per al curs següent.

Pel que respecta a l'avaluació de les activitats concretes, siguen generals o específiques, cada equip o persona responsable haurà de portar un registre d'avaluació: nombre d'accions o activitats fetes, grau de satisfacció, resultats aconseguits, etc. En aquest sentit, es recomanable que els equips docents realitzen avaluacions de les activitats previstes en el pla, la valoració d'aquests resultats comporta un anàlisi del progrés de l'alumnat així com una garantia que assegura la consolidació d'objectius i el plantejament objectius de millora. Algunes línies generals que poden ajudar queden reflectides en aquesta graella:

SEGUIMENT DEL PLA LECTOR	GRAU DE COMPLIMENT:	POT MILLORAR?
1. Realització d'activitats de comprensió lectora a totes les àrees. Coordinació de l'equip docent.	Nul/ escàs/ millorable/ bó/ molt satisfactori	
2. Lectura sistemàtica. Planificació de lectures i recomanacions.	Nul/ escàs/ millorable/ bó/ molt satisfactori	
3. Foment de l'hàbit lector de l'alumne/a. Registre de lectures i recomanacions.	Nul/ escàs/ millorable/ bó/ molt satisfactori	
4. Realització de sessions de lectura i conversa. Planificació dins la proposta d'horari setmanal.	Nul/ escàs/ millorable/ bó/ molt satisfactori	
5. Lectura en veu alta i comprensió lectora. Lectures individuals i compartides.	Nul/ escàs/ millorable/ bó/ molt satisfactori	
6. Aprofitament dels recursos del centre: biblioteca d'aula i de cicle. Registre de llibres de préstec i/o de lectures de l'aula.	Nul/ escàs/ millorable/ bó/ molt satisfactori	
7. Col·laboració amb la comunitat educativa. Participació en activitats fora del centre. Valoració de la col·laboració de la família en el seguiment de l'hàbit lector.	Nul/ escàs/ millorable/ bó/ molt satisfactori	

Unió Europea

Fons Social Europeu
L'FSE inverteix en el teu futur

10. Bibliografia

- <https://www.cultura.gob.es/dam/jcr:10cac192-ea16-4017-bca6-0b181a4f47dc/cast--plan-fomento-lectura.pdf>
- https://agora.xtec.cat/ceiprocafonda/wp-content/uploads/usu416/2021/04/Pla-lector-20_21-en-revisi%C3%B3.pdf
- <https://www.bromera.com/pla-lector/pdf/ModelPlaLectordeCentre.rtf>
- <https://riucv.ucv.es/bitstream/handle/20.500.12466/2605/Torres%20Hueso,%20Blanca%20Maria.pdf?sequence=1>
- https://www.fpacanals.es/images/docspdf/PLA_PER_AL_FOMENT_DE_LA_LECTURA.pdf

